

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Риженко Дар'ї Юріївни на тему «Технічна підготовка студентської молоді при заняттях гірським туризмом на дистанції "Рятувальні технічні прийоми"» на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 01 – Освіта/Педагогіка за спеціальністю 017 – Фізична культура і спорт

(витяг з протоколу № 8 розширеного засідання кафедри здоров'я, фітнесу та рекреації Харківської державної академії фізичної культури від 18 червня 2026 року)

ГОЛОВА: завідувач кафедри лижних видів спорту, велоспорту та туризму, к.фіз.вих., доц. Т.В. Сидорова.

СЕКРЕТАР: старший викладач кафедри здоров'я, фітнесу та рекреації, доктор філософії з фізичної культури і спорту М.О. Джим.

ПРИСУТНІ: гарант освітньо-наукової програми, ректор, д.фіз.вих., проф. В.В. Мулик; проректор з науково-педагогічної роботи, д.пед.н., проф. А.В. Губа; завідувач аспірантури, к.пед.н., доц. І.І. Шапошнікова; професор кафедри теорії та методики фізичного виховання, д.фіз.вих., проф. О.М. Ольховий; завідувач кафедри здоров'я, фітнесу та рекреації, д.пед.н., проф. К.В. Мулик (науковий керівник); професор кафедри здоров'я, фітнесу та рекреації, к.фіз.вих., доц. Г.П. Артем'єва; доцент кафедри здоров'я, фітнесу та рекреації, к.фіз.вих., доц. О.А. Тихорський; викладач кафедри здоров'я, фітнесу та рекреації Н.І. Абдула; доцент кафедри лижних видів спорту, велоспорту та туризму, к.фіз.вих., доц. С.М. Котляр; доцент кафедри лижних видів спорту, велоспорту та туризму, к.фіз.вих., доц. Т.І. Гриньова; доцент кафедри лижних видів спорту, велоспорту та туризму, к.фіз.вих. О.М. Топорков; доцент кафедри лижних видів спорту, велоспорту та туризму А.Ю. Нестеренко; старший викладач кафедри лижних видів спорту, велоспорту та туризму В.В. Горіна; завідувач кафедри теорії та методики фізичного виховання, к.фіз.вих., проф. І.П.Масляк; доцент кафедри теорії та методики фізичного виховання, к.фіз.вих., доц. М.А. Мамешина.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1) У відповідності до п. 11 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 публічна презентація наукових результатів дисертації на тему: «Технічна підготовка студентської молоді при заняттях гірським туризмом на дистанції "Рятувальні

технічні прийоми"» та її обговорення на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 01 – Освіта/Педагогіка за спеціальністю 017 – Фізична культура і спорт.

Тема дисертаційної роботи «Технічна підготовка студентської молоді при заняттях гірським туризмом на дистанції "Рятувальні технічні прийоми"» була затверджена на засіданні Вченої ради Харківської державної академії фізичної культури (протокол № 9 від 24 жовтня 2022 року).

Науковим керівником призначено д.пед.н., проф. Мулик К.В. (рішення Вченої ради Харківської державної академії фізичної культури від 22 жовтня 2022 року, протокол № 9).

СЛУХАЛИ: наукову доповідь аспіранта кафедри здоров'я, фітнесу та рекреації Харківської державної академії фізичної культури Дар'ї Риженко «Технічна підготовка студентської молоді при заняттях гірським туризмом на дистанції "Рятувальні технічні прийоми"» за матеріалами дисертації на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 01 – Освіта / Педагогіка за спеціальністю 017 – Фізична культура і спорт.

УХВАЛИЛИ: За результатами проведення публічної презентації та обговорення дисертації на розширеному засіданні кафедри здоров'я, фітнесу та рекреації було прийнято рішення надати здобувачу Риженко Дар'ї Юріївні позитивний висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

ВИСНОВОК

1. Обґрунтування вибору теми дослідження та її зв'язок із планами наукових робіт. На сучасному етапі спортивний туризм належить до видів спорту, які динамічно розвиваються та набувають дедалі більшої популярності. В даний час в Україні спортивний гірський туризм, як складова частина спортивного туризму, входить до офіційного переліку неолімпійських видів спорту, відповідно до наказу «Про затвердження Реєстру визнаних видів спорту в Україні» редакція від 12.08.2024 № 5021. Це обґрунтовує існування спортивного гірського туризму як виду спорту і створює передумови для його подальшого розвитку та залучення до занять спортивним гірським туризмом різних соціальних груп.

Специфіка спортивного туризму як виду спорту полягає в тому, що загальний рівень безпеки під час занять спортивним гірським туризмом і рівень спортивної кваліфікації спортсменів багато в чому визначається рівнем технічної підготовленості спортсменів, що робить вдосконалення методів технічної підготовки спортсмена важливим і актуальним завданням.

Формування стійких навичок виконання «Рятувальних технічних прийомів» може нести у собі не тільки практичну цінність при заняттях спортивним туризмом, а й дозволяє виробити навички, які можуть бути потрібні під час проведення аварійних і рятувальних робіт у разі техногенних катастроф, катастроф антропогенного та природного характеру.

Особливого значення це набуває в умовах надзвичайного стану, в якому опинилася наша країна. Таким чином формування високого рівня технічної підготовленості при виконанні «Рятувальних технічних прийомів» може нести не лише оздоровче і професійне значення при заняттях фізичною культурою та спортом, але й набуває прикладного значення при виконанні завдань спеціального характеру.

Оволодіння методикою безпомилкового виконання «Рятувальних технічних прийомів» дозволяє не тільки підвищити рівень безпеки при здійсненні туристських подорожей на території нашої країни та інших країн, а й розширює географію проведення подібних подорожей, що може нести в собі крім загально-спортивної, ще пізнавальну та наукову цінність.

На території нашої країни поряд зі штучними спортивними спорудами знаходиться значна кількість природних полігонів, які дозволяють проводити широку низку змагань з гірського туризму на дистанціях «Рятувальні технічні прийоми», що сприяє популяризації та розвитку даного виду спорту.

Усе це обумовлює необхідність вдосконалення методики, яка сприятиме підвищенню технічної підготовленості в гірському туризмі на дистанції «Рятувальні технічні прийоми».

Існує значна кількість робіт присвячених теоретичним аспектам побудови тренувального процесу у загальній спортивній практиці, без прив'язки до специфіки конкретного виду спорту.

Питання побудови тренувального процесу під час підготовки спортсмена який займається спортивним туризмом були розглянуті у наукових та науково-методичних працях, присвячених удосконаленню фізичної, технічної та тактичної підготовленості спортсменів-туристів, а також особливостям організації тренувальної та змагальної діяльності, проте дані роботи описують спортивний туризм в загальному вигляді і не акцентують увагу на гірському туризмі та на відпрацюванні виконання «Рятувальних технічних прийомів».

Достатня кількість авторів розглядає загальні аспекти гірського туризму без урахування особливостей тренувального процесу.

Зарубіжні вчені також розглядають проблематику гірського туризму в загальному контексті, досліджуючи особливості цього виду діяльності, його організацію та основні напрямки підготовки спортсменів.

Одночасно з цим низка закордонних авторів розкривають питання практичного застосування виконання «Рятувальних технічних прийомів» стосовно умов реальних сходжень у горах або в умовах складних спортивних походів, однак дані роботи не стосуються конкретних питань щодо відпрацювання виконання «Рятувальних технічних прийомів» при підготовці до участі у змаганнях, що робить їх малозастосовним при побудові тренувального процесу спрямованого на підготовку команди до виступу в умовах спортивних змагань.

Крім того, існує значна кількість зарубіжних праць, присвячених питанням використання спеціального спорядження, техніці роботи з вірьовкою, організації та проведенню альпіністських сходжень, особливостям спелеологічної діяльності,

скелелазінню, а також техніці в'язання вузлів та їх практичному застосуванню в різних умовах туристичної та рятувальної діяльності.

Проведений бібліографічний аналіз дозволяє констатувати недостатню кількість робіт, присвячених розглянутій проблематиці підготовки команди для виступу на дистанції «Рятувальні технічні прийоми» в рамках змагань зі спортивного гірського туризму.

Таким чином, недостатня наукова розробленість питань удосконалення технічної підготовки спортсменів на дистанціях, що передбачають виконання комплексу «Рятувальних технічних прийомів», обумовлює необхідність розроблення конкретних методичних рекомендацій, спрямованих на оптимізацію тренувального процесу, та визначає актуальність і практичну значущість даного дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дослідження виконувалося відповідно до плану науково-дослідної роботи кафедри зимових видів спорту, велоспорту та туризму Харківської державної академії фізичної культури Міністерства освіти і науки України за темою «Оптимізація тренувального процесу в циклічних та екстремальних видах спорту» на 2019-2023 рр. (номер державної реєстрації 0119U100439) та 2024-2028 рр. (номер державної реєстрації 0124U000269).

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати, розробити та експериментально перевірити ефективність навчально-тренувальної програми зі спортивного гірського туризму для студентської молоді, спрямованої на підвищення рівня технічної підготовленості спортсменів.

Завдання дослідження:

1. Здійснити аналіз та узагальнення науково-методичних джерел щодо особливостей підготовки в спортивному гірському туризмі.
2. Визначити структуру штрафних балів та їх вплив на результативність змагальної діяльності спортсменів у спортивному гірському туризмі.
3. Встановити кореляційні взаємозв'язки між показниками виконання основних технічних елементів спортивного гірського туризму та фізичними якостями спортсменів.
4. Розробити та експериментально обґрунтувати навчально-тренувальну програму зі спортивного гірського туризму з акцентом на вдосконалення технічної підготовленості спортсменів.

Об'єкт дослідження: навчально-тренувальний процес підготовки студентської молоді у спортивному гірському туризмі.

Предмет дослідження: зміст і структура навчально-тренувальної програми, спрямованої на вдосконалення технічної підготовленості студентської молоді, які займаються спортивним гірським туризмом.

Методи дослідження: теоретичний аналіз та узагальнення даних науково-методичної літератури; аналіз документальних матеріалів (аналіз протоколів технічних результатів); педагогічні методи дослідження; оцінювання рівня фізичної

підготовленості спортсменів; психофізіологічні методи дослідження; оцінювання рівня технічної підготовленості спортсменів; методи математичної статистики.

2. Формулювання наукового завдання, нове вирішення якого отримано в дисертації. Дисертаційна робота Дар'ї Риженко полягає у удосконаленні системи технічної підготовки студентської молоді у спортивному гірському туризмі на основі визначення впливу технічної підготовленості на результативність змагальної діяльності, розробленні методики поєднання процесів теоретичної підготовки та практичного виконання рятувальних технічних прийомів у тренувальному процесі, а також створенні навчально-тренувальної програми з урахуванням особливостей організації освітнього процесу в закладах вищої освіти.

3. Наукові положення, розроблені особисто дисертантом, та їх новизна.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у тому, що в дисертаційній роботі *вперше*:

- визначено ступінь значимості впливу виконання технічних прийомів на загальний результат отриманий під час виступу команди на дистанції змагань;

- розроблено розробці навчально-тренувальної програми початкової та базової підготовки зі спортивного гірського туризму для студентської молоді з акцентом на технічну підготовку з метою теоретичного та практичного опанування виконання технічних прийомів в тренувальному процесі;

- встановлено кореляційний зв'язок між елементами технічної підготовки та руховими якостями, що сприяло вдосконаленню техніки виконання прийомів в тренувальному процесі студентської молоді.

4. Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються. Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і практичних рекомендацій, сформульованих у дисертаційній роботі, забезпечуються теоретико-методологічним підґрунтям дослідження, відповідністю обраних методів поставленій меті та завданням, достатнім обсягом експериментального матеріалу, коректним застосуванням методів статистичної обробки отриманих результатів та їх узгодженістю із сучасними науковими даними у сфері фізичної культури.

Достовірність наукових результатів підтверджено їх апробацією, доповідями на Міжнародних та Всеукраїнських науково-практичних конференціях.

5. Рівень теоретичної підготовки здобувача, його особистий внесок у розв'язання конкретного наукового завдання. Рівень обізнаності здобувача з результатами наукових досліджень інших учених. Здобувач продемонстрував високий рівень теоретичної підготовки та ґрунтовне володіння сучасним станом наукової розробленості досліджуваної проблеми. Здобувачу належить визначення наукової проблеми, формулювання мети та завдань дослідження, проведення теоретичних і експериментальних досліджень, аналіз та узагальнення отриманих результатів, а також формулювання висновків.

Здобувач продемонстрував високий рівень обізнаності з результатами вітчизняних і зарубіжних наукових досліджень за обраною тематикою, критично опрацював та узагальнив наукові праці, присвячені досліджуваній проблемі.

6. Особистий внесок здобувача полягає в аналізі та узагальненні науково-методичної літератури, постановці проблеми, формулюванні мети та завдань дослідження. Автор безпосередньо брав участь у розробці навчально-тренувальної програми початкової та базової підготовки зі спортивного гірського туризму, проведенні тренувальних занять і досліджень, статистичній обробці та аналізі отриманих даних.

Наукове значення роботи полягає в обґрунтуванні принципів підготовки спортсменів у спортивному гірському туризмі та розширенні наукових уявлень щодо впливу технічної підготовки на результативність виступів команд. На основі отриманих результатів розроблено навчально-тренувальну програму, спрямовану на підвищення ефективності підготовки спортсменів та покращення їх змагальної діяльності.

Практичне значення одержаних результатів полягає в розробці та впровадженні навчально-тренувальної програми початкової та базової підготовки з спортивного гірського туризму. Розроблена навчально-тренувальна програма та отримані результати дослідження можуть бути впроваджені в практику підготовки спортсменів у секціях спортивного гірського туризму закладів вищої, фахової передвищої та професійної освіти, а також у гуртках закладів загальної середньої освіти за умови адаптації змісту програми до вікових особливостей учасників та специфіки організації освітнього процесу.

7. Використання результатів роботи. Результати дослідження впроваджено у навчально-тренувальний процесу Харківської державної академії фізичної культури, Національного університету фізичного виховання і спорту України, Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського, Житомирського державного університету імені Івана Франка та діяльність Харківського обласного туристсько-спортивного союзу під час підготовки команди зі спортивного туризму до змагань і навчально-тренувальних зборів.

8. Повнота викладу матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок здобувача в публікації. За темою дисертації опубліковано 24 наукових праці: 7 праць в наукових фахових виданнях України категорії «Б», які містять основні наукові результати дисертації, та 17 – засвідчують апробацію матеріалів дисертації.

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Риженко Д.Ю., Скалій Т.В. Визначення шляхів підвищення ефективності підготовки спортсменів для виступу на дистанції рятувальні технічні прийоми у гірському туризмі. *Фізична культура, спорт та здоров'я нації*: збірник наукових праць. Вип. 16 (35). Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2023. С. 99-106. [https://doi.org/10.31652/2071-5285-2023-16\(35\)-99-106](https://doi.org/10.31652/2071-5285-2023-16(35)-99-106). Фахове видання України категорії «Б». *Особистий внесок здобувача полягає у визначенні проблематики дослідження, проведенні дослідження, обробці та аналізі отриманих результатів, а також підготовці матеріалів до публікації. Внесок Скалій Т.В. полягає у формулюванні завдань дослідження та підготовці висновків.*

2. Григорович А.М., Риженко Д.Ю. Питання забезпечення безпеки при проведенні змагань зі спортивного туризму. *Olympicus*. № 4. 2024. С. 10-16. <https://doi.org/10.24195/olympicus/2024-4.2>. Фахове видання України категорії «Б». *Особистий внесок здобувача полягає у визначенні проблематики дослідження, постановці завдань, проведенні дослідження, підготовці матеріалів до публікації. Внесок Григоровича А.М. полягає у організації та проведенні дослідження, інтерпретації результатів та формулюванні висновків.*

3. Риженко Д., Григорович А., Мулик К. Аналіз виконання підйому спортсмена закріпленою вірьовкою у практиці гірського туризму. *Освіта. Інноватика. Практика*, 2025. Том13, №5. С. 46-52. <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol13i5-007>. Фахове видання України категорії «Б». *Особистий внесок здобувача полягає у розробленні критеріїв класифікації, обґрунтуванні методичних підходів та формуванні структури дослідження. Внесок Григоровича А.М. полягає у постановці завдань дослідження та аналізі способів виконання технічного прийому. Внесок Мулик К.В. полягає у аналізі наукових джерел, узагальненні результатів дослідження та підготовці матеріалів до публікації.*

4. Риженко Д. Ю., Григорович А.М. Аналіз дій суддівської бригади з точки зору забезпечення безпеки проведення змагань зі спортивного гірського туризму. *Olympicus*. № 2. 2025. С. 99-106. <https://doi.org/10.24195/olympicus/2025-2.14>. Фахове видання України категорії «Б». *Особистий внесок здобувача полягає у проведенні аналізу науково-методичної літератури та нормативних документів, що регламентують питання забезпечення належного рівня безпеки. Внесок Григоровича А.М. полягає у визначенні, систематизації та структуризації дій на різних етапах проведення змагань.*

5. Риженко Д., Григорович А. Класифікація способів підйому закріпленою вірьовкою у практиці змагань зі спортивного гірського туризму. *Освіта. Інноватика. Практика*, 2025. Том 13, № 10. С. 118-125. <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol13i10-016>. Фахове видання України категорії «Б». *Особистий внесок здобувача полягає у з'ясуванні проблеми, визначенні та обґрунтуванні характерних ознак виконання технічного прийому відповідно до запропонованої класифікації, підготовці матеріалів до друку. Внесок Григоровича А.М. полягає у постановці завдань, розробленні принципів класифікації способів підйому та їх теоретичному обґрунтуванні, формуванні висновків.*

6. Риженко Д. Критерії визначення та класифікації способів підйому закріпленою вірьовкою у практиці спортивного гірського туризму. *Освіта. Інноватика. Практика*, 2026. Том 14, № 4. С. 98-108. <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol14i4-012>. Фахове видання України категорії «Б».

7. Риженко Д. Аналіз правильності виконання технічного прийому «спуск спортсмена із нарощуванням спускових та страхувальних вірьовок» у практиці спортивного туризму. *Вісник Прикарпатського університету. Серія: Фізична культура*, 2026. № 46. С. 84–89. <https://doi.org/10.15330/fcult.46.84-90>. Фахове видання України категорії «Б».

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

8. Риженко Д., Мулик К. Скандинавська ходьба, як засіб оздоровлення людини. *Наукова конференція «Сучасні погляди студентської молоді на фізичну культуру, спорт та здоров'я людини» 28-29 листопада 2019р. Особистий внесок здобувача полягає у постановці завдань, аналізі даних, підготовці матеріалів до друку.*

9. Риженко Д., Кийко А. Особливості підготовки спортсменів в екстремальних видах спорту (на прикладі альпінізму). «Спорт та сучасне суспільство»: *Матеріали XIV Міжнародної студентської наукової конференції [Електронна збірка матеріалів XIV Міжнародної студентської наукової конференції «Спорт та сучасне суспільство»]*. Київ: Національний університет фізичного виховання і спорту України [електронний ресурс]. 19 березня 2021. С. 78-82. *Особистий внесок здобувача полягає у визначенні чинників спеціальної підготовки спортсменів до виступів в умовах високогір'я, підготовці матеріалів до друку.*

10. Риженко Д., Гриньова Т. Основи побудови поліспастичних систем у спортивному туризмі. *Основи побудови тренувального процесу в циклічних та екстремальних видах спорту: збірник наукових праць [Електронний ресурс]*. Харків : ХДАФК, 2021. Вип.5. С. 105-111. *Особистий внесок здобувача полягає у виявленні факторів, які визначають практичний виграв у силі поліспастичних систем, інтерпретації та формуванні висновків.*

11. Риженко Д. Мулик К. Визначення факторів, що впливають на результати виступу команди на змаганнях з техніки гірського туризму. *Фізична культура, спорт і здоров'я: стан, проблеми та перспективи: збірник тез XXII Міжнародної науково-практичної конференції, 6-7 грудня 2022 року.* Харків : ХДАФК, 2022. С. 250-251. *Особистий внесок здобувача полягає у постановці мети, визначенні та оцінці ступеня впливу різних факторів підготовки спортсменів на кінцевий результат виступу.*

12. Риженко Д. Особливості технічної підготовки в гірському туризмі. *Проблеми та перспективні напрями розвитку сучасного спорту: актуальні питання теорії та практики: збірник тез I Всеукраїнської науково-практичної конференції (електронне видання), 7 квітня 2023 року.* Харків: ХДАФК, 2023. С. 79-81.

13. Риженко Д. Побудова тренувального процесу з урахуванням психологічних особливостей засвоєння матеріалу. *Сучасні погляди молоді на фізичну культуру, спорт та здоров'я людини: збірник тез наукової конференції, присвяченої Дню науки в Україні (електронне видання).* Харків: ХДАФК, 2023. С. 84-86 .

14. Риженко Д.Ю., Григорович А.М. Вдосконалення альпіністської підготовки в Збройних Силах України. *Сучасні тенденції та перспективи розвитку фізичної підготовки та спорту Збройних Сил України, правоохоронних органів, рятувальних та інших спеціальних служб на шляху євроатлантичної інтеграції України: тези VII Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 24*

листопада 2023 р.). Національний університет оборони України. Київ : НУОУ, 2023. С. 246-249. *Особистий внесок здобувача полягає у постановці завдань, впровадженні елементів методики підготовки, що застосовується у гірському туризмі, з метою оптимізації альпіністської підготовки у Збройних Силах України.*

15. Риженко Д.Ю. Побудова тренувального процесу з техніки гірського туризму в командному заліку. *Актуальні питання фізичного виховання, спорту, здорового способу та якості життя різних верств населення: збірник тез II Всеукраїнської науково-практичної конференції (електронне видання), 22 березня 2024 року.* Харків : Національний аерокосмічний університет імені М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут», 2024. С. 274-276.

16. Риженко Д. Особливості побудови тренувального процесу з урахуванням психологічного фактору страху висоти при заняттях гірським туризмом. *Проблеми та перспективні напрями розвитку сучасного спорту: актуальні питання теорії та практики: збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвячений 45-ій річниці Харківської державної академії фізичної культури (електронне видання), 5 квітня 2024 року.* Харків: ХДАФК, 2024. С. 58-60.

17. Риженко Д.Ю. Особливості технічної підготовки при заняттях спортивним гірським туризмом на етапі початкової підготовки. *Матеріали XVIII Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених «Молода наука Волині: пріоритети та перспективи досліджень» (14–15 травня 2024 року).* Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2024. С. 958-960.

18. Риженко Д., Григорович А. Особливості виконання технічного прийому «спуск потерпілого з супроводжуючим способом на вірьовці з нарощуванням транспортних та страхувальних вірьовок» в практиці змагань зі спортивного гірського туризму. *Фізична активність і якість життя людини [текст]: зб. тез доп. VIII Міжнар. наук.- практ. конф. (13–14 черв. 2024 р.) / укладачі: А. В. Цьось, С. Я. Індика. – Луцьк: Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2024. С. 94-95. Особистий внесок здобувача полягає у систематизації та визначенні загальної кількості можливих способів виконання технічного прийому, інтерпретації та формуванні висновків.*

19. Риженко Д., Мулик К. Визначення параметрів програми підготовки студентів ВНЗ на етапі початкової та базової підготовки при заняттях спортивним гірським туризмом. *Актуальні проблеми розвитку природничих та гуманітарних наук: збірник матеріалів VIII Міжнар. наук. практ. конф. (14 листопада 2024 р.) / відп. ред. Шуляк Н. О., Зінченко М. О. Луцьк, 2024. Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2024. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). Об'єм даних 5,49 Мб. С. 458-460. Особистий внесок здобувача полягає у визначенні завдань дослідження, структури та обсягу технічної підготовки спортсменів, аналізі отриманих даних.*

20. Риженко Д. Ю., Григорович А.М. Питання класифікації способів підйому закріпленою вірьовкою у практиці гірського туризму. *Актуальні питання фізичного виховання, спорту, здорового способу та якості життя різних верств населення: збірник тез III Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (електронне видання), 21 березня 2025 року.* Харків : Національний

аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут», 2025. С. 201-204. *Особистий внесок здобувача полягає у обґрунтуванні необхідності розроблення системи класифікації способів підйому на основі чітких фізичних ознак, формулюванні висновків, підготовці матеріалів до друку.*

21. Риженко Д. Аналіз умов роботи страхувальної системи в практиці змагань зі спортивного гірського туризму. *Сучасні погляди молоді на фізичну культуру, спорт та здоров'я людини: збірник тез III Всеукраїнської наукової конференції, присвяченої Дню науки в Україні (електронне видання).* Харків: ХДАФК, 2025. С. 105-106.

22. Риженко Д., Григорович А. Аналіз способів виконання технічного прийому «спуск по вірьовці». *Фізична культура, спорт і здоров'я: стан, проблеми та перспективи: збірник тез XXV Міжнародної науково-практичної конференції, 4 грудня 2025 року.* Харків : ХДАФК, 2025. С. 183-184. Особистий внесок здобувача полягає у постановці мети, аналізі чинної нормативної та регламентуючої літератури, що визначає варіанти виконання технічного прийому.

23. Риженко Д. Перевірка ефективності застосування навчально-тренувальної програми зі спортивного гірського туризму. *Проблеми та перспективні напрями розвитку сучасного спорту: актуальні питання теорії та практики: збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції (електронне видання), 3 квітня 2026 року.* Харків: ХДАФК, 2026. С. 80-81.

24. Риженко Д. Взаємозв'язок фізичної та технічної підготовленості здобувачів вищої освіти, що займаються спортивним гірським туризмом. *Здоров'я нації і вдосконалення фізкультурно-спортивної освіти : матеріали 6-ї Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. пам'яті А. Г. Любієва, 15-16 квітня 2026 р. / гол. ред. А. В. Кіпенський ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т".* Харків : НТУ "ХПІ", 2026. С. 595-597.

Результати дисертаційної роботи повністю відображено в публікаціях.

9. Результати перевірки тексту дисертації з використанням однієї з антиплагіатних систем на наявність/відсутність текстових запозичень.

На підставі вивчення тексту дисертації здобувача, наукових праць здобувача встановлено, що дисертаційна робота виконана самостійно, текст дисертації не містить плагіату, а дисертація відповідає вимогам академічної доброчесності (перевірку наявності текстових запозичень виконано в антиплагіатній системі Strikeplagiarism).

10. Апробація матеріалів дисертації. Основні теоретичні дані, результати отриманих досліджень та висновки апробовано на міжнародних, всеукраїнських і кафедральних науково-практичних конференціях: «Фізична культура, спорт і здоров'я: стан, проблеми та перспективи» (Харків, 2022, 2025), «Сучасні тенденції та перспективи розвитку фізичної підготовки та спорту Збройних Сил України, правоохоронних органів, рятувальних та інших спеціальних служб на шляху євроатлантичної інтеграції України» (Київ, 2023), «Молода наука Волині: пріоритети та перспективи досліджень» (Луцьк, 2024), «Фізична активність і якість життя людини» (Луцьк, 2024), «Актуальні проблеми розвитку природничих та

гуманітарних наук» (Луцьк, 2024), «Здоров'я нації і вдосконалення фізкультурно-спортивної освіти» (Харків, 2026), всеукраїнських наукових та науково-практичних конференціях «Сучасні погляди молоді на фізичну культуру, спорт та здоров'я людини» (Харків, 2023, 2025), «Актуальні питання фізичного виховання, спорту, здорового способу життя різних верств населення» (Харків, 2024, 2025), «Проблеми та перспективні напрями розвитку сучасного спорту: актуальні питання теорії та практики» (Харків, 2023, 2024, 2026) та наукових семінарах аспірантів Харківської державної академії фізичної культури (2022-2026).

11. Оцінка мови та стилю дисертації. Матеріал дисертації викладено в логічній послідовності та доступно для сприйняття. Дисертація написана науковим стилем мовлення, структура дисертації відповідає алгоритму здійсненого автором дослідження. Зміст, структура, оформлення дисертації та кількість публікацій відповідають вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44), наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертацій».

12. Відповідність змісту дисертації спеціальності з відповідної галузі знань, з якої вона подається до захисту. За своїм фаховим спрямуванням, науковою новизною і практичною значимістю дисертаційна робота Дар'ї Риженко відповідає спеціальності 017 – Фізична культура і спорт.

13. Рекомендація дисертації до захисту. Розглянувши дисертацію Дар'ї Риженко «Технічна підготовка студентської молоді при заняттях гірським туризмом на дистанції "Рятувальні технічні прийоми"» та наукові публікації за темою дисертації, визначивши особистий внесок у всіх зарахованих за темою дисертації наукових публікаціях, опублікованих зі співавторами, а також за результатами публічної презентації здобувачем наукових результатів дисертації та її обговорення вважаємо, що робота є актуальною, виконана здобувачем ступеня доктора філософії особисто, являє собою повністю завершену наукову працю, під час підготовки якої застосовувалися сучасні методи досліджень, має наукову новизну, практичне значення, містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, що відповідають поставленій меті, зокрема експериментально підтверджено ефективність запропонованої програми, що проявилось покращенням рівня технічної підготовленості спортсменів та зменшенням кількості помилкових дій при виконанні технічних прийомів під час виступу на дистанціях змагань. Робота містить висновки, які відповідають завданням. Було проведено метрологічну експертизу дисертаційного дослідження. У роботі відсутні порушення академічної доброчесності. Дисертаційна робота повністю відповідає вимогам, передбаченим пп. 6–7 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, що висуваються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії,

та рекомендується до захисту з метою присудження здобувачці Дар'ї Риженко ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт.

Результати відкритого голосування:
присутні 18 осіб (з правом голосу 17):
«за» – 17,
«проти» – немає,
«утримались» – немає.

Голова засідання, завідувач кафедри
лижних видів спорту, велоспорту
та туризму к.фіз.вих.,
доцент

Тетяна СИДОРОВА

Секретар, старший викладач
кафедри здоров'я, фітнесу та
рекреації, доктор філософії з
фізичної культури і спорту

Марина ДЖИМ